

Poronienie nie daje prawa do urlopu macierzyńskiego

CZ
LR

OGRANICZENIA PRZY UDZIELANIU URLOPU

CZYTA C5

22. tydzień ciąży

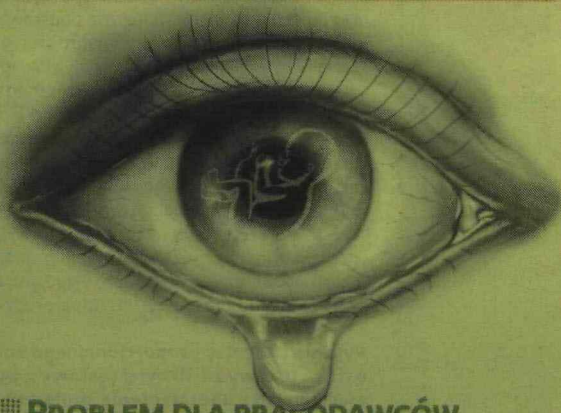
urlop macierzyński przysługuje tylko wtedy, gdy dziecko zostanie urodzone po tym terminie; według prawa tylko wtedy też można mówić o martwym urodzeniu, wcześniej, tj. przed upływem 21 tygodni i 7 dni, ma miejsce poronienie

16. tydzień ciąży

zazwyczaj dopiero po tym terminie można określić płeć zmarłego dziecka, a tym samym wydać kartę martwego urodzenia, na podstawie której sporządza się akt urodzenia będący podstawą udzielenia urlopu przez pracodawcę

8 tygodni

wynosi urlop macierzyński po urodzeniu martwego dziecka (przy czym matka musi wykorzystać co najmniej 7 dni takiego urlopu po jego udzieleniu)

PROBLEM DLA PRACODAWCÓW

Przepisy komplikują udzielanie urlopów macierzyńskich. Pracodawca musi bowiem sprawdzić, kiedy miało miejsce urodzenie martwego dziecka. Jeżeli nastąpiło to przed 22. tygodniem ciąży, jest to poronienie i urlop macierzyński nie przysługuje. Aby to ustalić, pracodawca musi zestawić datę urodzenia martwego dziecka z danym tygodniem ciąży. W tym celu powinien odwołać się do zaświadczenia o ciąży, które pracownica powinna przedłożyć niezwłocznie po uzyskaniu informacji o zajściu w ciążę.

ZARZUTY RPO

Regulacje dotyczące martwych urodzeń nie podobają się też rzecznikowi praw obywatelskich. 14 marca 2016 r. ponownie wystąpił on do ministra rodziny, pracy i polityki społecznej o rezygnację z wymogu określenia płci w akcie urodzenia dziecka martwego, aby umożliwić rodzicom takich dzieci skorzystanie z takich świadczeń, jak zasiłek macierzyński, skrócony urlop macierzyński czy zasiłek pogrzebowy.

PRZEPISY A ABORCJA

Według przepisów definicja poronienia obejmuje zarówno wydalenie, jak i wydobycie dziecka z ustroju matki. Dotyczy to więc także zabiegu medycznego, a to oznacza, że definicja ta obejmowałaby też aborcję (dopuszczalną w wyjątkowych przypadkach przed 22. tygodniem ciąży).

SHUTTERSTOCK

Poronienie nie daje prawa do urlopu macierzyńskiego

Pracodawca musi każdorazowo ustalić, czy urodzenie martwego dziecka nastąpiło po 22. tygodniu ciąży. Tylko wtedy bowiem pracownica będzie mieć prawo do tego urlopu. Nie używka go zaś w razie poronienia

Łukasz Kuczkowski
radca prawny,
partner, kieruje
poznafskim biurem
kancelarii Raczkowski
Paruch

Rzecznik praw obywatelskich 14 marca 2016 r. zwrócił się z ponowną prośbą do ministra rodziny, pracy i polityki społecznej o rozważenie zmiany przepisów obowiązujących rozporządzeń, aby umożliwić rodzicom dzieci martwo urodzonym skorzystania ze świadczeń, które im się należą (w tym celu, w jego ocenie, konieczne byłoby rezygnacja z wymagania określenia płci w akcie urodzenia dziecka martwego). Zeszlatoroczne próby zainteresowania resortu pracy tym problemem nie przyniosły żadnych skutków.

Według danych GUS opublikowanych w roczniku statystycznym w 2014 r. odnotowano 1341 martwych urodzeń na 376 501 urodzeń ogółem. Jeszcze większa jest natomiast liczba poronień. W 2014 r. wyniosła

ok. 40 tys. (raport przygotowany przez Fundację Przetwarc Cierpienie w ramach kampanii „Ja też jestem dzieckiem”). To właśnie matek, które poroniły, dotyczy interwencja RPO.

Jak zatem przedstawia się prawo do urlopu macierzyńskiego w przypadku urodzenia martwego dziecka i poronienia?

Kodeksowy wymiar

Zgodnie z art. 180¹ ustawy z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1502 ze zm.) pracownicy przysługuje urlop macierzyński w wymiarze 8 tygodni po dacie urodzenia martwego dziecka. Z tym, że nie musi ona wykorzystywać całego urlopu macierzyńskiego w powyższym wymiarze i może wcześniej wrócić do pracy. Nie może to jednak nastąpić wcześniej niż po 7 dniach od dnia urodzenia martwego dziecka. Ten tydzień został uznany przez ustawodawcę za swoiste minimum pozwalające pracownicy na regenerację sił po urodzeniu martwego dziecka. Oczywiście nie jest to jednoznaczne z regeneracją psychiczną, chodzi wyłącznie o regenerację fizyczną.

W okresie urlopu macierzyńskiego pracownica ma prawo do zasiłku macierzyńskiego na identycznych zasadach co

w przypadku urodzenia żywego dziecka. Wynika to bezpośrednio z art. 29a ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 372).

Kłopotliwa definicja

Nie każde urodzenie martwego dziecka będzie jednak upoważniało pracownicę do nabycia prawa do urlopu macierzyńskiego. Kodeks pracy nie zawiera bowiem definicji pojęcia „urodzenie

! Aby móc zestawiać datę urodzenia martwego dziecka z tygodniem ciąży, pracodawca musi odwołać się do zaświadczenia o ciąży dostarczonego przez pracownicę.

nie martwego dziecka”. Należy zatem odwołać się do definicji legalnej tego pojęcia w innym akcie prawnym. Zawiera ją rozporządzenie ministra zdrowia z 9 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania (Dz.U. poz. 2069 ze zm.) za martwe dziecko uznaje się dziecko urodzone (tj. wydalone lub wydobyte z ustro-

ju matki) po 22. tygodniu ciąży, które nie oddycha ani nie wykazuje żadnego innego znaku życia, jak czynność serca, tętnienie pępowiny lub wyraźne skurcze mięśni zależnych od woli. Mając na względzie powyższą definicję legalną, należy zatem uznać, że jedynie w przypadku urodzenia martwego dziecka po 22. tygodniu ciąży pracownica ma prawo do urlopu macierzyńskiego.

Przy ustalaniu prawa do urlopu macierzyńskiego należy też odróżnić poronienie od urodzenia martwego dziecka. Zgodnie z cytowanym powyżej rozporządzeniem poronieniem jest wydalenie lub wydobycie z ustroju matki płodu, który nie oddycha ani nie wykazuje żadnego innego znaku życia, jak czynność serca, tętnienie pępowiny lub wyraźne skurcze mięśni zależnych od woli, o ile nastąpiło to przed upływem 22. tygodnia ciąży (21 tygodni i 7 dni). Matka, która starci dziecko na wczesnym etapie ciąży, nie ma zatem podstaw do ubiegania się o urlop macierzyński. Ten bowiem przysługuje jedynie w przypadku urodzenia martwego dziecka po 22. tygodniu ciąży.

Dokumentacja i terminy

Dla pracodawcy dokumentem poświadczającym urodzenie martwego dziecka jest akt uro-

dzenia z adnotacją, że dziecko urodziło się martwe. Zgodnie z art. 53 ustawy z 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1741 ze zm.) akt urodzenia sporządza się na podstawie karty martwego urodzenia. Taką kartę wydaje się jedynie wtedy, gdy można określić płeć zmarłego dziecka. Co do zasady jest to możliwe po 16. tygodniu ciąży. Jeżeli zatem nie można określić płci zmarłego dziecka, to pracownica nie otrzyma karty martwego urodzenia i tym samym nie otrzyma aktu urodzenia. Wówczas urlop macierzyński jej nie przysługuje.

Z kolei w przypadku gdy pracownica otrzymała akt urodzenia, pracodawca powinien sprawdzić, kiedy miało miejsce urodzenie martwego dziecka. Jeżeli nastąpiło to przed 22. tygodniem ciąży, to nie jest to urodzenie martwego dziecka w rozumieniu przywołanego powyżej rozporządzenia, ale poronienie. Wówczas pracownica nie nabywa prawa do urlopu macierzyńskiego. Jeśli jednak urodzenie martwego dziecka nastąpiło po 22. tygodniu ciąży, to urlop ten będzie pracownicy przysługiwać.

Współpraca **Marlena Maniecka**,
radca prawny, prawnik w kancelarii
Raczkowski Paruch